

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí 26. júla 2011 v trestnej veci proti obvinenému **M. P.**, pre trestný čin lúpeže spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ a iné zákona č. 140/1961 Zb. – Trestný zákon (účinný do 31. decembra 2005 – ďalej len Tr. zák.) o dovolaní obvineného M. P. podanom prostredníctvom obhajcu JUDr. I. V. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 8. decembra 2010, sp. zn. 4 To 54/2010, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného M. P. **o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Košice I zo 16. decembra 2009, sp. zn. 6 T 91/2005, bol obvinený M. P. uznaný za vinného pre trestný čin výtržníctva spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 202 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom obmedzovania domovej slobody spolupáchatelstvom podľa § 9 ods.2, § 231 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v K. spoločne s doposiaľ nestotožnenými páchatelmi dňa 31. augusta 2004 o 18:00 hod. na ľudovom trhovisku na ul. A. fyzicky napadli R. S. tak, že jeden z nich ho päťou udrel do temenej časti hlavy, následne ho už nebohý R. J. a M. P. spoločne s ostatnými páchatelmi začali päťami udierať po celom tele, v dôsledku čoho R. S. spadol na zem, kde ho bili a kopali do rôznych častí tela, čím mu spôsobili mnohopočetné pomliaždenia vo vlasatej časti hlavy, prevažne v temenej oblasti obojstranne, pravej spánkovej oblasti s pomliaždením pravej ušnice, nalomeninu nosových kostí s tržnou ranou na špičke nosa

dĺžky 1 cm, pomliaždenie hornej pery s malou odreninou a pomliaždenie ľavej polovice hrudníka a pravého ramena s dobou liečenia a práceneschopnosti 7-10 dní a bezprostredne na to R. S. naložili do kufra osobného motorového vozidla zn. F. čiernej farby a s týmto ho M. P. spoločne s jedným doposiaľ nezisteným páchatel'om viezli smerom k hokejovému štadiónu L., kde sa R. S. podarilo vyskočiť z kufra O.O.F. na križovatke ulíc V., pričom M. P. ho chytil a držal a druhý z páchatel'ov mu autom narazil do ľavej nohy, následne ho naložili do O. a odniesli k lesu v lokalite D., kde mu strhli tričko zn. K. v hodnote 459 Sk (15,24 eur), trištvrt'ové nohavice zn. K. v hodnote 1 623 Sk (53,87 eur), v ktorých mal striebornú retiazku v hodnote 3 800 Sk (126,14 eur) a mobilný telefón zn. S. v hodnote 10 902 Sk (361,88 eur), pánske trenírky v hodnote 294 Sk (9,76 eur), pričom tieto veci hodili do uvedeného motorového vozidla a následne z miesta činu odišli preč a poškodeného R. S. nechali tam nahého, len v ponožkách a botaskách, čím mu spôsobili odlomenie zadnej hrany píšťaly v ľavo s roztrhnutím vnútorných väzov ľavého členka a vyskočením členkovej kosti pri roztrhnutí väzivového spojenia píšťaly a ihlice s dobou liečenia 14-22 týždňov.

Za to mu bol podľa § 231 ods. 4 Tr. por. s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák. uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 (tri) roky nepodmienečne.

Podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Tr. zák. bol obvinený na výkon trestu odňatia slobody zaradený do prvej nápravno výchovnej skupiny.

Podľa § 229 ods. 1 Tr. por. súd poškodeného R. S., nar. X., naposledy bytom M., X., s jeho nárokom na náhradu škody odkázal na konanie vo veciach občianskoprávných.

Na podklade odvolania obvineného proti prvostupňovému rozsudku Krajský súd v Košiciach uznesením z 8. decembra 2010, sp. zn. 4 To 54/2010, podľa § 256 Tr. por. odvolanie obvineného zamietol.

Proti vyššie uvedenému uzneseniu krajského súdu podal obvinený M. P. písomným podaním z 28. marca 2011 (doručenom súdu prvého stupňa 6. apríla 2011) prostredníctvom obhajcu JUDr. I. V. dovolanie.

Dovolateľ sa ním domáhal zrušenia uznesenia Krajského súdu v Košiciach s tým, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil rozsudkom porušenie zákona v ustanoveniach, o ktoré sa podané dovolanie opiera. Zároveň navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil aj jemu predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Košice I a prikázal tomuto súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol a podľa § 380 ods. 2 Tr. por. rozhodol súčasne o väzbe, ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší.

V dovolaní poukázal na naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por.

Dovolateľ namietal, že väčšina dôkazov bola vykonaná v neprítomnosti jeho obhajcu, výsluchy poškodeného R. S. a svedkov sa uskutočnili ešte pred vznesením obvinenia, pričom po vydaní uznesenia o tom, že je stíhaný ako obvinený, už neboli opakované. Postup orgánov činných v trestnom konaní nebol teda v súlade s riadnym a zákonným právom na obhajobu a právom vypočúvať svedkov.

Poznamenal tiež, že identifikáciu jeho hlasu ako obvineného bolo potrebné uskutočniť v súlade s ustálenými kriminalistickými zásadami a postupmi, nakoľko poškodený R. S. ho pri konfrontácii mal poznať podľa hlasu a túto okolnosť súd použil a v rozsudku označil za rozhodujúci dôkaz.

Pochybenie súdu prvého stupňa vidí aj v tom, že nevykonal dostatočné opatrenia na zabezpečenie prítomnosti poškodeného R. S. na hlavnom pojednávaní, v dôsledku čoho tento nemohol byť riadne vypočutý v konaní pred súdom.

Poukázal aj na to, že na hlavnom pojednávaní bola prečítaná výpoveď poškodeného R. S. z prípravného konania v zmysle § 263 ods. 4 Tr. por., pričom podľa jeho názoru mal byť ako dôkazný prostriedok použitý výsluch poškodeného v zmysle § 261 Tr. por.

Prvostupňový súd v súlade s § 376 Tr. por. doručil dovolanie obvineného Okresnej prokuratúre Košice I a opatrovníkovi poškodeného JUDr. M. Č..

Prokurátor okresnej prokuratúry k podanému dovolaniu uviedol, že právo obvineného na obhajobu sa aplikuje predovšetkým prostredníctvom jeho základného práva vyjadriť sa v priebehu celého trestného konania ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a k dôkazom o nich. V prípravnom konaní môže žiadať, aby sa jeho obhajca zúčastnil na jednotlivých procesných a v zmysle § 213 ods. 1 Tr. por. ak nemá obhajcu, policajt mu môže povoliť účasť na vyšetrovacích úkonoch, a to najmä vtedy, ak úkon spočíva vo výsluchu svedka, pri ktorom je dôvodný predpoklad, že ho nebude možné vykonať v konaní pred súdom.

Zdôraznil, že výsluchy svedkov pred vznesením obvinenia, t. j. v dobe, kedy obvinený nemohol realizovať svoje právo na obhajobu, slúžia najmä na to, aby sa zistila osoba páchatel'a trestného činu, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, pričom nie každý výsluch svedka môže byť právne relevantný na účely ďalšieho trestného konania. Orgány činné v trestnom konaní musia preto dbať na to, aby sa dôkaz získaný zákonným spôsobom nestal dôkazom absolútne neúčinným, ale aby bol procesne použiteľný v konaní pred súdom.

Poukázal aj na dôležitosť postoja obvineného, resp. jeho obhajcu k výsluchu svedka vykonanému pred vznesením obvinenia. Obvinený ho môže akceptovať, pričom si tak ponechá priestor na svoju obhajobu v konaní pred súdom alebo môže požadovať jeho opakovanie za prítomnosti obhajcu. V takom prípade je na úvahe orgánov činných v trestnom konaní, aby posúdili celkovú dôkaznú situáciu, reálnu možnosť vykonať výsluch svedka, nevyhnutnosť tohto úkonu pre efektívnosť dokazovania pred súdom a na záver rozhodli o potrebe výsluch tohto svedka vykonať.

Vzhľadom na to, že medzi obvineným M. P. a poškodeným R. S. bola vykonaná konfrontácia v rámci prípravného konania, počas ktorej mal možnosť klásť poškodenému otázky, jeho právo garantované čl. 6 ods. 1 písm. d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na kontradiktórny postup mu bolo zaručené. Navrhol preto dovolanie obvineného M. P. zamietnuť.

Po tomto postupe predložil okresný súd dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu je prípustné (§ 368 ods. 1 a § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 373 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por.

Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu však dospel k záveru, že dovolateľom namietané dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por. v posudzovanom prípade splnené neboli.

Podľa § 371 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať, ak

zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu (písm. c/)

rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (písm. g/).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. treba chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že obvinený M. P. bol poučený o svojich právach, predovšetkým o možnosti vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré mu boli kladené za vinu, a k dôkazom o nich. Mal právo odoprieť vypovedať, ktoré ale nevyužil a na hlavnom pojednávaní, aj po zmene zákonného sudcu, vypovedal. Mohol uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky.

Obvinený M. P. mal právo zvoliť si obhajcu a požadovať, aby bol vypočúvaný za jeho účasti, radiť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánmi činnými v trestnom konaní alebo súdom, ako aj žiadať, aby sa obhajca zúčastnil na iných úkonoch prípravného konania, nakoľko povinnosťou obhajcu je najmä poskytovať obvinenému potrebnú právnu pomoc, na

obhajovanie jeho záujmov účelne využívať prostriedky a spôsoby obhajoby uvedené v zákone.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti s porušením práva na obhajobu konštatuje, že nemožno súhlasiť s názorom obvineného M. P. o nevykonaní dostatočných opatrení na zabezpečenie prítomnosti poškodeného R. S. na hlavnom pojednávaní. Okresný súd Košice I sa od nariadenia prvého termínu hlavného pojednávania v marci 2006 pokúšal zabezpečiť jeho účasť na hlavnom pojednávaní vykonávaním potrebných úkonov, avšak ani po opakovanej snahe trvajúcej vyše troch rokov a spočívajúcej v pátraní po jeho osobe, zisťovaní jeho pobytu aj mimo územia Slovenskej republiky a kontaktovaní rodinných príslušníkov (matky poškodeného T. S.), sa nepodarilo poškodenému doručiť predvolanie na hlavné pojednávanie, pričom bolo tiež nevyhnutné ustanoviť mu opatrovníka za účelom doručenia súdneho rozhodnutia.

K výsluchom svedkov J. V. a J. B. z prípravného konania, ktoré sa uskutočnili ešte pred vznesením obvinenia voči M. P., dovolací súd uvádza, že títo boli vypočutí aj na hlavnom pojednávaní už za účasti obvineného a jeho obhajcu JUDr. J. S.. Pokiaľ ide o výsluch svedka J. B., súd na hlavnom pojednávaní 14. decembra 2009 prečítal zápisnicu o jeho výpovedi zo 17. decembra 2007 (č. l. 230-231), nakoľko nepovažoval osobný výsluch za potrebný a prokurátor, obvinený, ako aj jeho obhajca s takýmto postupom súhlasili.

Svedok S. K. v prípravnom konaní, ale aj na hlavnom pojednávaní využil svoje zákonné právo a odmietol vo veci vypovedať z dôvodu, že by si svojou výpoveďou privodil nebezpečenstvo trestného stíhania. Výsluch svedka V. S. nebolo možné vykonať vzhľadom na to, že sa dlhodobo zdržiaval v zahraničí, a rovnako neboli ani splnené zákonné podmienky na prečítanie zápisnice o jeho výsluchu z prípravného konania, pretože bol vypočutý pred vznesením obvinenia. Ostatní svedkovia boli v prípravnom konaní vypočutí v prítomnosti obhajcu JUDr. J. S. , čím bolo právo obvineného na obhajobu dostatočným spôsobom zabezpečené.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. a dovolateľom namietaný spôsob vykonania dôkazu podľa § 211 ods. 2 písm. a/ zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom v znení neskorších predpisov účinnom do 31. decembra 2005

(ďalej len „Tr. por.“), v zmysle ktorého možno prečítať zápisnicu o výpovedi svedka aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a takáto osoba sa stala pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že okresný súd postupoval v súlade so zákonom, keď prečítal zápisnicu z konfrontácie medzi obvineným M. P. a poškodeným R. S. z prípravného konania zo 17. augusta 2005 (č. l. 78-82), nakoľko táto bola vykonaná zákonným spôsobom a súd po vyčerpaní všetkých reálnych možností vypátrania jeho pobytu a predvolania na hlavné pojednávanie dospel k záveru, že svedok (poškodený R. S.) sa dlhodobo zdržiava na neznámom mieste v zmysle § 211 ods. 2 písm. a/ Tr. por. Vzhľadom na to, že zákonné podmienky na uplatnenie § 211 ods. 2 písm. a/ Tr. por. boli splnené, nemožno mať pochybnosti o správnom a zákonnosti postupu okresného súdu.

Dovolací súd tiež pripomína, že súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov vychádzal len z konfrontácie medzi obvineným M. P. a poškodeným R. S., pričom na predchádzajúce výpovede poškodeného z 9. septembra 2004 a 4. mája 2005 nemohol prihliadať a ani neprihliadal, pretože boli vykonané ešte pred vznesením obvinenia.

Poukázal aj na to, že konfrontácia medzi obvineným M. P. a poškodeným R. S. bola vykonaná v prítomnosti obhajcu JUDr. J. S., ktorý tak mal možnosť klásť poškodenému otázky, a preto možno vyvodiť, že právo obvineného na kontradiktórny postup bolo zachované.

Za naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. nemožno považovať zistenie skutku súdom na podklade dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní v súlade so zákonom, a teda nemožno vyvodiť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Na podklade týchto úvah a citovaných zákonných ustanovení Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, spôsobom uvedeným vo výroku tohto uznesenia, pretože dospel k záveru, že dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por. v posudzovanom prípade splnené neboli.

Dovolací súd na záver ešte pripomína, že skutkové zistenia a preskúmanie ich správnom je vecou prvostupňového a odvolacieho súdneho konania, nie konania o dovolaní,

pretože dovolací súd ex lege nemá právo skúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku a tento meniť.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 26. júla 2011

JUDr. Emil B d ž o c h, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Monika Ivančíková